

UTEN RAMME; NYE ROM

Utstillingsturnéen UTEN RAMME; NYE ROM, initiert av daglig leder Eva Skotnes Vikjord fra SKINN og intendant Svein Ingvoll Pedersen fra Tromsø Kunstforening, er nå kommet godt i gang. De to første stoppestedene på turnéruten ble besøkt i slutten av oktober, først i Tromsø Kunstforening og den påfølgende uken i Galleri Nord-Norge i Harstad.

Av Lita Ellingsen, formidlingsleder Tromsø kunstforening.
Foto Tromsø Frank Ludvigsen, Harstad Øivind Arvola

Som omtalt i forrige SKINNblad, er det ikke kunstverkene som skal sendes rundt fra sted til sted på tradisjonelt vis, men derimot kunstnerne selv som skal reise til forskjellige steder i Nordland, Troms og Finnmark i løpet av 2010 og 2011 for å lage utstillinger tilpasset de forskjellige visningsstedene. Kunstnerne som turnerer er Josefine Lyche, Anders Sletvold Moe og Lars Morell, tre svært aktuelle norske kunstnere som alle jobber med utgangspunkt i det modernistiske maleriets utvikling ut av rammen og inn i rommet.

I tillegg til at UTEN RAMME; NYE ROM er et nyskapende utstillingskonsept, er også formidlingen knyttet til prosjektet utenom det vanlige. Omvisninger og workshop for skoleklasser gjennom Den Kulturelle Skolesekken og kunsthistoriske foredrag for voksne skal gi kunnskap om det modernistiske maleriet. Det er opprettet en blogg hvor man følger med på turnéen og prosessen, og det er produsert en dokumentarfilm som vises under utstillingen på hvert sted. I tillegg vil hele prosjektet summeres opp i en katalog som vil bli utgitt når turnéen er slutt.

Utstillingen i Tromsø Kunstforening

Den omfattende formidlingen av prosjektet gjør at publikum i alle aldre ikke opplever

utstillingen på den tradisjonelle måten som begrenses i tid og rom til galleribesøket. Dokumentarfilmen innledes med at vi ser Anders Sletvold Moe bære materialer han skal bruke og setter dem inn de tomme rommene. Deretter får vi se hvordan kunstnerne tar fatt på arbeidet som i løpet av en uke skal bli en ferdig utstilling. Dette er en innledning som på mange måter summerer opp utstillingens hovedelementer – det vektlegges hvordan kunstnerne arbeider direkte i visningsrommene før utstillingen åpner. Slik vil de fortsette å gjøre det på alle stedene på turnéruten.

Alle kunstnerne hadde besøkt Tromsø Kunstforening noen måneder tidligere, hvor de fotograferte og målte opp lokalene. På denne måten hadde de et godt grunnlag for å planlegge utformingen av utstillingen fra sine atelierer, og var godt forberedt for å gå løs på veggene umiddelbart etter at de ankom Tromsø.

Et viktig poeng med å sende tre kunstnere på en slik turné er at lokalene er vidt forskjellige. Både i Tromsø Kunstforening og i Galleri Nord-Norges funkslokaler er det god plass, men utover i turnéen vil kunstnerne møte på utfordringer i form av til dels svært små lokaler. Utfordringen vil ikke bare være å fordele rommene seg i mellom, men også å samarbeide om å finne en balanse mellom de tre kunstners forskjellige uttrykk slik at utstillingen også fungerer som en helhet. I Tromsø Kunstforening ble det løst ved at Lars Morells verk står i den første salen som møter en når man entrer utstillingen. Det lyse og lette førsteinntrykket står i kontrast til verkets tema, som man ved nærmere ettersyn ser handler om magi og illusjonsmakeri. Deretter følger Josefine Lyches rom hvor en rosamalt vegg med geometriske speilfliser danner utgangspunkt for speilrefleksjoner som brer seg ut i rommet. På motstående vegg er en videofilm som reflekteres i speilene og skaper forvirring om hvor veggens avgrensninger egentlig går. I de to siste rommene har Anders Sletvold Moe beholdt de hvite galleriveggene, som for å understreke sine referanser til 60-tallets minimalisme med arkitektoniske inngrep og problemstillinger om hva et maleri kan være.

Når utstillingsperioden er over skal løse gjenstander fjernes, hullene i veggene skal sparkles og veggene skal males hvite igjen. Dette er kunst som kun eksisterer så lenge utstillingen varer, og bryter dermed med den kommersielle tanken om at kunst er noe som kan omsettes som verdiggjenstander eller henges over sofaen hjemme

Tromsø - Josefine Lyche - The 2x2 Case (Diamond Theorem)

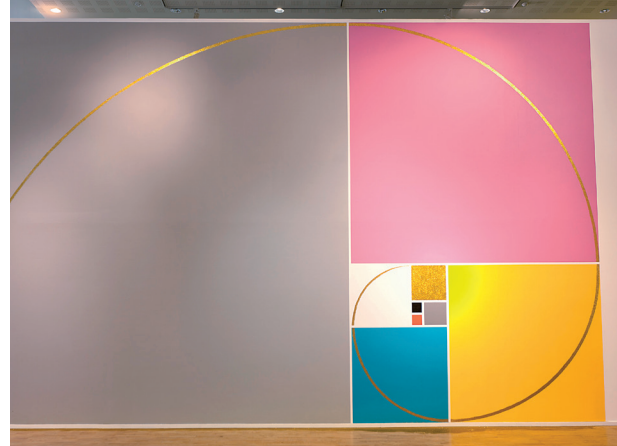

Harstad - Lars Morell - My Dear Bird

Harstad - Anders Sletvold Moe - Extended corner

Harstad - Josefina Lyche - Unity of the Universe (Divine Proposition)

som pynt. På den måten kan vi også hevde at denne typen kunst fører videre arven etter senmodernismen ved at den demonstrerer at den ikke lenger representerer noe annet, men er nok i seg selv. Kunstneres arbeider kan riktignok kjøpes, men da som et bestillingsverk eller en permanent utsmykning.

Formidling til skoleklasser

Første mandag etter åpningen av utstillingen kom de første skoleklassene til omvisning og workshop. Formidlingsleder Lita Ellingsen, og kunstner og workshopleder Liv Bangsund Jacobsen hadde sammen utformet et opplegg hvor vektlegging på planlegging og samarbeide var hovedsaken. Omvisningen i utstillingen tok rundt 30 minutter. Det er ikke alltid lett å få til en dialog med skoleelever i tenårene når man skal snakke om et så utfordrende tema som samtidskunst. Men det viste seg at ved å fokusere på kunstneres arbeid med turnéen, hvordan de må planlegge og samarbeide, og ved å rette fokus på bruk av materialer og teknikk, klarte vi å oppnå et engasjement hos elevene. Dette ble så videreført i workshopen, i et gruppearbeid som krever at elevene må jobbe sammen om et felles mål, akkurat slik som kunstnerne også har måttet gjøre det, for at resultatet skal bli bra. Det er viktig at workshopoppgavene ikke er avhengig av om elevene er flinke til å tegne eller male. Målgruppen for formidlingen er ungdomstrinnet og videregående skole, en aldersgruppe hvor mange mener at de «ikke kan tegne». Det vi observerte i løpet av workshopenes gang, var hvordan elevene tødde opp og lot seg rive med av arbeidet, nettopp fordi det var upretensjøs i formen og at det var gode idéer som gjorde utslaget for resultatet.

Foredrag for voksne

I tillegg til formidlingen til skoleklasser ønsker SKINN også å gi et tilbud til det

voksne publikummet som ønsker å få en bredere forståelse for det moderne maleriets utvikling. Foredragene i Tromsø og Harstad ble holdt av Mari Fredriksen Sundet, en ung kunsthistoriker utdannet fra Universitetet i Oslo, og som jobber som faglig leder på Vestfossen Kunstlaboratorium i Buskerud.

Tema for foredraget er utviklingen av det senmodernistiske maleriet, definert som en overgang fra fokuset på kunstverket som materielt objekt, til kunstverket som generator for tenkning og handling. Formålet med foredraget er å gi bakgrunnsforståelse for samtidsmaleriet generelt, og dermed også utstillingen UTEN RAMME; NYE ROM spesielt. Tilhørerne som møtte opp i Tromsø og i Harstad var hovedsakelig fagpersoner, både studenter og kulturarbeidere, men foredraget er både underholdende og interessant med visning av eksempler på kjente modernistiske kunstverk.

UTEN RAMME; NYE ROM - så langt

Til åpningen i Tromsø Kunstforening kom det rundt 250 personer, og utstillingen har vært godt besøkt av både byfolk og turister. Tilbakemeldingene fra publikum går ofte ut på at de synes det er «rar» kunst som ikke lever opp til forventningene om hva et maleri skal være. Noen har til og med spurt hvor de kan få se «ordentlige» malerier. Men ved nærmere samtale og ettertanke viser det seg nesten alltid at de fleste må medgi at det er «fine farger» og «egentlig ganske stilig». På den måten kan terskelen senkes litt, og inngangen til en givende kunstopleve er åpnet. Nå ser vi frem til rapporter og bilder fra utstillingene på de neste stedene i turnéen, både fra selve utstillingene og hvordan publikum og lokalpressen mottar utstillingene, i Nordland og Finnmark.

Illustrasjonsfotoene gir et inntrykk av hvordan utstillingen har tatt form i Tromsø og Harstad. Flere bilder kan ses på prosjektets blogg: www.sekunst.no/uteramme

Tromsø - Anders Sletvold Moe - Released paint (grayscale)

